

byla tato povinná přesvědčiti se hned po porodu, nepotřebuje-li rodička lékařského ošetření, a upozorniti ji na takovou potřebu. Žalobkyně měla dle Šu 1299 obč. zák. právo, spolehnouti se na to, že žalovaná tak učiní, a nelze od ní požadovati, by se o pravé povaze svých bolestí a potřebě volati lékaře informovala ještě způsobem jiným. Kdyby jí jiní lidé, neodborníci, byli radili, aby lékaře zavolala, byla dle Šu 1299 obč. zák. oprávněna přesvědčiti se o správnosti rady dotazem na porodní asistentku a řídit se jejím odborným posudkem. Žalovaná jest proto sama zodpovědná za následky své nedbalosti. Dle Šu 1299 obč. zák. by žalobkyně byla spoluzodpovědnou, kdyby žalovaná byla ku svému zaměstnání nezpůsobilou a žalobkyně byla tuto nezpůsobilost znala neb při obyčejné pozornosti byla mohla ji seznati. Ani zjištění nižších soudů ani přednes žalované strany neposkytují podkladu pro takový poměr. Z přísežných výpovědí svědka P-a, M-ové a žalobkyně samé, které první soud za souhlasu odvolacího soudu převzal za svá skutková zjištění, plyne, že žalovaná byla na původ bolestí žalobkyně výslovně dotázána, a že po prohlídce žalobkyně je vysvětlila tím způsobem, že jest jen odřená. Větší obyčejné bedlivosti nelze za daných poměrů od žalobkyně požadovati.

Čís. 2741.

Služební požitky obecních zřízenců.

Pokud jest plně zaměstnán školník. Jest vzíti v úvahu zákon o osmi-hodinné době pracovní ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. Předpis Šu 3 druhá věta zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. na rok 1920 předpokládá, že zřízenec i před nabytím účinnosti zákona byl plně zaměstnán.

(Rozh. ze dne 19. června 1923, Rv I 237/23.)

Žalobu školníka na místní školní obec, by bylo uznáno právem, že žalovaná jest povinná přiznati žalobci postavení trvale ustanoveného obecního zřízence a platiti mu služební požitky dle zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n., **p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** zamítl. **D ů v o d y:** Jest nesporno, že žalobcova školnická služba u žalované obce jest trvalým jeho zaměstnáním. Naproti tomu nevydařil se žalobci důkaz o tom, že jest pracemi školnickými u obce zaměstnán plně, že tedy povolání to koná po celou v jeho oboru platnou pracovní dobu. Žalobce má sám za to, že doba ta činí aspoň 8 hodin denně a soud s názorem tím souhlasí, maje za to, že služba školnická spadá mezi ony výkony, které zahrnuty jsou ustanovením Šu 1 čís. 2 zák. ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. Dle podrobného výpočtu znalců nečiní průměrná pracovní doba, zabraná žalobcovou službou, za den ani 7 hodin, při čemž nutno podotknouti, že dle dodatečného posudku znalců nutno od těchto konečných čísel odečísti ještě dobu, připadající na 3. žalobcem připočítávané denní metení schodů a chodeb, takže by celková průměrná cifra žalobcovy doby pracovní vypadala ještě menší. Připomíná se ještě, že soud při posuzování rozsahu žalobcovy služby má za směrodatný pouze obsah služebního řádu, ježto pouze práce, tam uvedené, jest žalobce povinen konati, a že tedy nebral ohled na obsah vý-

povědi svědků, týkajících se výkonu školnických prací, žalobcem skutečně prováděných. Ježto dle vyličeného stavu jest prokázáno, že služba žalobcova netrvá po celou v jeho oboru platnou pracovní dobu, nemůže mu přiznáno býti postavení trvale ustanoveného obecního zřizence a plat dle zákona ze 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. na rok 1920, i když jest nesporno, že služba jeho jest trvalou, a dokázáno, že služební požitky z ní, upravené podle citovaného zákona, činí převážnou většinu veškerých jeho příjmu, neboť nedostává se tu výše uvedené, zákonem předpokládané podmínky nároku žalobního, vytčené v §u 3 cit. zák. O d v o l a c í s o u d žalobě vyhověl. D ů v o d y: Jde jediné o to, zda žalobce jest trvalým zřizencem žalované školní obce po rozumu zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. z roku 1920 a zák. ze dne 21. prosince 1921, čís. 478 sb. z. a n. Žalobce je školníkem žalované školní obce. Dle §u 26 zák. čís. 16 z roku 1919 jest tedy pro rozřešení otázky, zda žalobce jako školník žalované jest trvalým zaměstnancem, rozhodným účel a smysl §u 3 téhož zákona a § 1 zák. čís. 478 z roku 1921. Toto zákonné ustanovení (§ 3) určuje, že trvalým obecním zřizencem jest, kdo jest u obce plně a trvale zaměstnán. A zákon v témže §u vysvětluje pojem plného a trvalého zaměstnání. Práví, že služba trvalého obecního zřizence jest jeho stálým a výhradním povoláním na rozdíl od zaměstnání. A pojem plnosti zaměstnání určuje též §: že trvalý obecní zřizencem musí toto své povolání konati po celou pracovní dobu v jeho oboru platnou. A § 1 zák. čís. 478 z roku 1921 doplnil pojem výhradního povolání slovy: a služební požitky z ní tvoří převážnou většinu veškerých jeho příjmů. Prvý soud po náhledu soudu odvolacího správně rozřešil právní otázku, týkající se první podmínky pojmu trvalého obecního zřizence ohledně žalobce, trvalosti zaměstnání jeho. Správně také tento svůj právní názor odůvodnil. Jinak však tomu, pokud jde o rozřešení druhé zásadní podmínky: plnosti zaměstnání žalobcova jako školníka (§ 3 zák. čís. 16 z r. 1920 a § 1 zák. čís. 478 z r. 1921). Tu nesprávně ocenil průvody a k mylnému právnímu názoru dospěl soud první. Je správným názor prvního soudu, že podklad pro posouzení plnosti zaměstnání žalobcova tvoří služební řád, kterým bylo určeno, které úkony a která pracovní doba jsou v oboru žalobcovy práce platny. A obsah řádu toho, přednes stran a všeobecně známý rozsah práce školníkovy plně stačí pro posouzení, zda žalobce konal toto své stálé a výhradné povolání a zda služební požitky žalobcovy ze služby té tvoří převážnou většinu veškerých jeho příjmu a konečně, zda žalobce musí toto výhradné povolání po celou dobu pracovní v jeho oboru, t. j. školnictví platnou (§ 3 zák. čís. 16 z r. 1920 a § 1 zák. čís. 478 z roku 1921) konati. Prvý soud správně vzal za nesporno, že služba žalobcova je trvalou a že služební požitky z ní, upravené zákonem čís. 16 z roku 1920, činí převážnou většinu veškerých jeho příjmu. Vadně však ocenil znalecký důkaz a k mylnému dospěl právnímu názoru první soud, neuznav, že žalobce nekoná službu po celou pracovní dobu v oboru »jeho platnou«. Mylně totiž po názoru soudu odvolacího postavil se první soud na stanovisko, že délku žalobcovy pracovní doby nutno měřiti osmi hodinami denně dle zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. čís. 11/1919 sb. z. a n. Zákon čís. 16 1920 a čís. 478 1921 nikde se neodvolává na zákon čís. 91/1918

výslovně. V tomto sporu jest rozhodným, že jen v §u 3 praví zák. čís. 16/1920, že službu musí konati žalobce jako školník po celou v jeho oboru platnou pracovní dobu. A v zákoně čís. 91/1918 a nař. čís. 11/1919 jsou míněny práce převážné v podnicích živnostenských a pak zvláště uvedených a není té podmínky v oboru školnickém. Nad to zákon čís. 16/1920 v § 3 výslovně určuje, že, není-li možno trvale ustanoveného obecního zřízence v jednom oboru (tedy v tomto sporu žalobce jako školníka) dostatečně zaměstnati, že mu obecní zastupitelstvo (dle §u 26 zák. čís. 16/1920, tedy v tomto případě školní obec) může přikázati ještě jiné, žalobcovým schopnostem odpovídající práce, by výkon žalobcův vyhovoval pojmu plně (a trvale) zaměstnaného. Prvý soud provedl o délce doby zaměstnanosti žalobce jako školníka důkaz znalci. Nehledě ani k tomu, že posudek dvou slyšených znalců nevyzněl souhlasně (§ 362 odstavec druhý c. ř. s.), dospěl soud na základě složitého vypočítávání délky doby při jednotlivých žalobcových úkonech k úsudku, že průměrná pracovní doba činí u žalobce dle znalce A. 6 hodin 5½ minuty a dle znalce M. 6 hodin 53½ minuty, tedy ne celých 7 hodin. Po názoru soudu odvolacího byl by žalobce i dle tohoto až na půl minuty vypočítaného času skorem 7 hodin denně po rozumu §u 3 zák. čís. 16/1920 přece zaměstnán »po celou v jeho oboru platnou dobu pracovní« a dle §u 1 zák. čís. 478/1921 tvořily by — jak sám první soud uznal — »služební požitky ze služby té převážnou většinou veškerých jeho příjmů«. Avšak soud odvolací míní, že ani znaleckého důkazu není třeba pro posouzení pracovní dobu žalobcovy (školníkovy); doba ta dá se vzhledem ku přednesu stran bezpečně posouditi dle služebního řádu a ze všeobecných zkušeností o zaměstnání školníků. Že se nehodí beze všeho na školníka ustanovení o 8hodinové denní (nebo 48hodinové týdenní) práci, plyne již z úvahy, že rozvrh práce na školách vubec se zásadně a valně liší od zaměstnání jiných, zejména však od zaměstnání živnostenských dle zákona čís. 91/1918, a i tu se mluví o pracovní době nejvýše (a nikoli nejméně) 8 hodin denně. Dlouhé celoroční prázdniny, kratší prázdniny pololetní, vánoční, velikonoční, neděle, svátky, školní volné dny a p. zabírají, jak známo, velmi mnoho dnů, po které se nevyučuje. Na druhé straně však musí školník dliti ve škole nejen v hodinách vyučování, nýbrž nějaký čas před zahájením a nějaký čas po skončení vyučování. K tomu přistupuje, že školníkovo zaměstnání, právě v zimě, kdy počasí je nepříznivé a nebezpečné a kdy je od velmi časných hodin ranních zaměstnán, jest daleko namáhavějším nežli v létě. Z toho dlužno při správném usuzování dospěti ku přesvědčení, že žalobce dle přednesu stran a obsahu služebního řádu jest zaměstnán po celou dobu v jeho oboru platnou a že — kdyby snad tu a tam nebyl zaměstnán plně, že mu může obec přikázati i práce jiné (§ 3 zák. čís. 16/1920). Že žalobce tu a tam měl i zaměstnání vedlejší (domácí obuvnickou práci, ve cvočkárně a v konsumním spolku), nemění ničeho na jeho postavení jako trvale ustanoveného obecního zřízence, jakmile je dokázáno, že žalobce byl jmenován a tedy nabyt postavení školníka a jsou tu podmínky §u 3 zák. čís. 16/1920 a §u 1 zák. čís. 478/1921. A podmínky ty zde jsou, jakž vyličeno. Kdyby to které občasné vedlejší zaměstnání bylo překážkou řádnému plnění povinností školnických, bylo

by věci obce, by proti žalobci zakročila. Koná-li však školník předepsané a uložené mu školnické úkony v čas a řádně, jest pánem volného času a může si hleděti výdělků vedlejších, jen když služební požitky žalobcovy — jako školníka — tvoří převážnou většinu jeho příjmů.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

č Odvolací soud posoudil věc nesprávně po stránce právní, což vytklo dovolání právem. Mylný je náhled odvolacího soudu, že plně zaměstnán podle §u 3 zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. na rok 1920 je zřízenec, jehož pracovní doba nedosahuje osmi hodin podle zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n., a že zákon ten nelze vztahovati na obor školnický. Pro tento náhled není v těchto zákonech opory, naopak platí podle §u 1 čís. 2 zákon o pracovní době i pro ústavy, provozované státem i jinými veřejnými svazy, bez ohledu na to, že jsou rázu všeužitečného. Prováděcí nařízení ze dne 11. ledna 1919 čís. 11 sb. z. a n. uvádí mezi ústavy takovými i nemocnice a porodnice. Není proto překážky, by mezi ústavy § 1 čís. 2 nebyly počítány i obecné školy a by předpisů o pracovní době nebylo použito i na školníky. Ovšem ustanovuje § 1 zákona, že skutečná pracovní doba zaměstnanců nesmí zásadně trvati déle 8 hodin ve 24 hodinách, avšak tím není řečeno, že jest plně zaměstnán i ten, jehož doba pracovní nedosahuje oné výměry, neboť zákon uznal tím osmihodinovou pracovní dobu za přiměřenou výkonnost zaměstnancovu, bráně jen tomu, by doba tato nebyla překročena na úkor zaměstnanců. Odvolací soud vykládá mylně i druhou větu §u 3 zákona ze dne 17. prosince 1919. První větou stanovil zákonodárce, kdo je zřízencem podle tohoto zákona a kdo má proto nárok na služební výhody zákona. Výhod těch měli býti účastni podle §§ 25 a 26 i zřízení, ustanovení před platností zákona, t. j. ti, u nichž splněny byly podmínky §u 3 v době, kdy zákon vešel v účinnost. Zákonodárci šlo dále o to, by tito zřízení, ať dříve ať později ustanovení, nebyli připraveni o výhody, poskytnuté jim tímto zákonem, zkrácením pracovní doby, naproti tomu by zřízenci, jimž se výhod těch dostalo, byli nuceni konati práce i v jiném oboru, nejsou-li ve svém oboru dostatečně zaměstnání, by výhody ty byly vyváženy prací. To bylo účelem druhé věty §u 3 zákona. Ustanovení to nelze proto vykládati v tom smyslu, že zřízenec před platností zákona ne plně zaměstnaný a proto požadavku §u 3 neodpovídající, měl přes to býti účasten výhod zákonných, ač nebyl zřízencem ve smyslu zákona a že zaměstnavatel má býti nucen přiznati mu postavení zřízence podle §u 3 zákona, ač tu není podmínek zákona. Odvolací soud poukazuje na všeobecné zkušenosti, klada je proti znaleckému posudku, jímž zjištěna byla délka pracovní doby žalobcovy. Vývody jeho i právní závěry, na nich spočívající, nejsou dosti jasné. Odvolací soud nezjišťuje, že pracovní doba žalobcova dosahovala osmi hodin, nýbrž poukazuje na to, že školník musí dlíti ve škole nejen v hodinách vyučování, nýbrž i před tím i potom, a že zaměstnání jeho v zimě je namáhavější než v létě. Avšak již soud první stolice přihlédl k různé délce pracovní doby žalobcovy vzhledem k zimnímu a letnímu období, bera za základ svého rozhodnutí průměrnou dobu pracovní, mimo to přihlédl k pra-

covním úkonům žalobcovým podle školního řádu i mimo hodiny vyučování. Náhled odvolacího soudu, že žalobce jako školník je dostatečně zaměstnán již tím, že dlí ve školní budově, odporuje zjištění, že žalobce v době mimo předepsanou práci je zaměstnán jako zřízenec nákupního družstva, i doznání jeho, že vypomáhá v konsumu tom i v době školního vyučování. Nesprávným je tudíž závěr odvolacího soudu, že žalobce je plně zaměstnán, i když denní jeho práce nedosahuje průměrně osmi hodin, důsledkem čehož jsou u něho plně odůvodněny předpoklady §u 3 zákona ze 17. prosince 1919.

Čís. 2742.

Zaručil-li se prodávatel kupiteli výslovně za smlouvené vlastnosti zboží, není ručení jeho omezeno čl. 347 obch. zák., nýbrž dlužno tu použiti předpisů obch. zákoníka o správě.

(Rozh. ze dne 19. června 1923, Rv I 338/23.)

Žalobce koupil a převzal dne 27. listopadu 1920 od žalovaného ocelové železo a ještě téhož dne předložil žalovaný žalobci účet na zboží a žádal zaplacení kupní ceny, k jejímuž vyplacení odhodlal se žalobce teprve až potom, když žalovaný byl dříve podepsal předložené mu písemné ujednání písm. C), které obsahuje pro žalovaného tento závazek: »Vy přejímáte plnou záruku, že ocel, mně dodaná, úplně odpovídá jakosti, jež mně dne 21. února 1920 byla prodána, a sice musí ocel ta míti aspoň 11% tažnosti a aspoň 60 až 70 kg pevnosti. Já dám ocel analysovat i a, dostanu-li méněcenný nález, zavazujete se veškerou ocel vzíti zpět a zaplatíte mně vyplacenou Vám cenu beze srážky po připočtení 6% úroků ode dne vyplacení až do dne vrácení peněz.« Dne 19. prosince 1920 dal žalobce zboží k prozkoumání odborníkovi, jenž prohlídkou dne 31. prosince 1920 zjistil, že ocel postrádá ujednané tvrdosti, o čemž žalobce žalovaného vyrozuměl dopisem ze dne 11. ledna 1921. Žalobě, by uznáno bylo právem, že kupní smlouva se zrušuje, že žalovaný jest povinen, vzíti prodanou ocel zpět a vrátiti žalobci kupní cenu, procesní soud prvního stupně vyhověl, odvolací soud ji zamítl. Důvody: Podřadí-li se zjištěné skutečnosti předpisům čl. 347 a násl. obch. zák., nutno uznati, že žalobce nezachoval se dle předpisu zákona, dle něhož kupitel má zboží zkoušeti bez prodlení ihned po dodání, pokud to dle řádného průběhu obchodního vedení možným jest, a prodávajícího ihned o shledaných vadách zpravit. Vždyť žalobci bylo dobře možným, zboží ihned po 27. listopadu 1920 odevzdati příslušnému odborníkovi ku provedení zkoušky, a mohla zkouška, vyžadujíc jen 2—3 hodiny času, ihned provedena býti, načež mohl býti žalovaný o výsledku vyrozuměn nejdéle do 15. prosince 1920. Když však vzorek ocele dopraven byl znalci až teprve po třech týdnech, zkouška na to provedena byla až teprve po uplynutí dalších 12 dnů a zpráva o tom žalovanému byla podána po dalších 10 dnech, — nutno uznati, že žalobce nevěnoval věci oné péče, která odpovídá řádnému vedení obchodu, a že tedy zákonnému ustanovení, jímž podmíněno bylo právo ze správy, neučinil